

Delrapport 1:

Utvärdering av åtgärder för ökad konkurrenskraft

Mikaela Backman, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Thomas Holgersson, Linnéuniversitetet

Johan Klaesson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Pia Nilsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Jonna Rickardsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Lisa Wassén, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Hans Westlund, Internationella Handelshögskolan i Jönköping och KTH

FÖRDJUPNING 3: stöd till kompetensutveckling inom axel 1 – finns det synergieffekter som främjar utveckling och tillväxt?

BAKGRUND

- Stödet riktar sig till personer verksamma inom jordbruk- livsmedel- och skogsbruk.
- Stödet motiveras av att det finns ett behov av ökad kunskap inom dessa sektorer när det gäller hållbart resursutnyttjande, förbättrad produktkvalitet, ny kunskap och teknik.
- Mål är att bidra till att uppnå nationella och EU-gemensamma mål och åtaganden som berör miljö, förnybar energi och vattenkvalitet.
- Instrument för att stärka företagens utvecklingsförmåga och deras kunskaper och kompetenser när det gäller produktionskvalitet, tillämpning av ny kunskap om teknik och utveckling av lönsamt företagande.
- Ges inom olika axlar och förväntas bidra till ett flertal målområden.

BAKGRUND, FORT.

- Stöd kan ges till utbildning, rådgivning och informationsinsatser som inte ingår i kurser och praktik inom den normala jord- och skogsbruksutbildningen på sekundär- eller högre nivå.
- Stöd kan även ges till spridning av vetenskapliga resultat, innovativa metoder och kunskapshöjande aktiviteter.
- Aktiviteterna ska kunna utföras både nationellt och regionalt med utgångspunkt i nationella, regionala och lokala strategier för landsbygdsutveckling.
- Stöd för kompetensutveckling och kunskapsspridning är selektiva stöd vilket innebär att de beviljas utifrån en individuell bedömning.

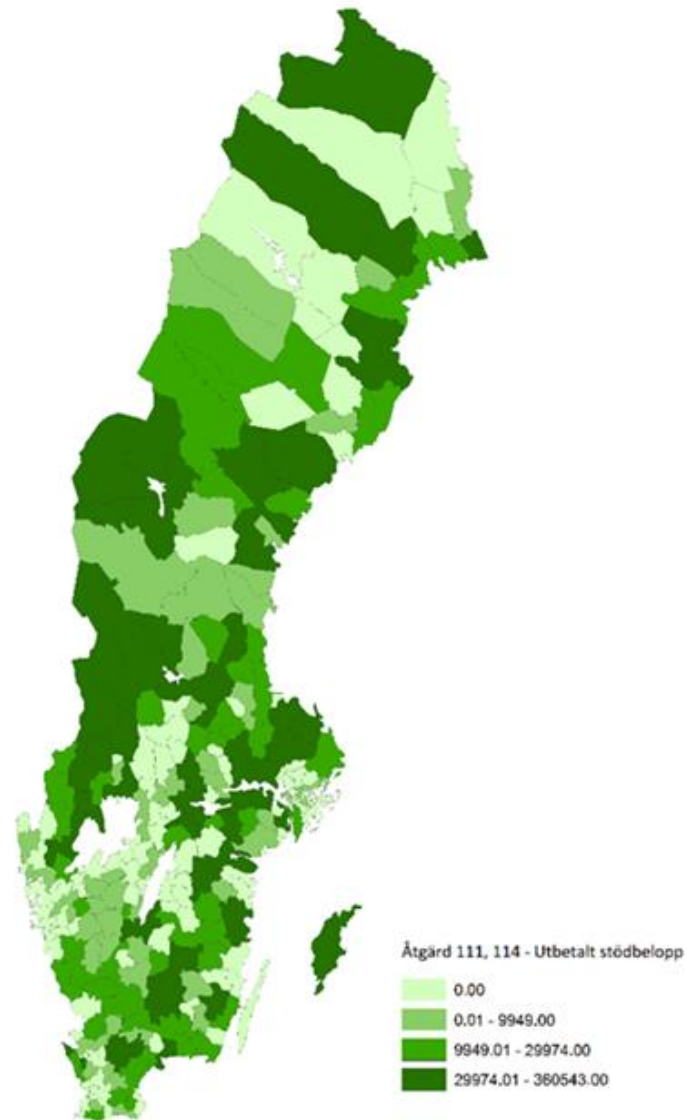
MÅLOMRÅDEN, OLIKA AXLAR

	Axel 1	Axel 2	Axel 3
Målområde	Förbättra jord- och skogsbrukets konkurrenskraft	Förbättra miljön och landskapet	Förbättra livskvaliteten, bredda företagandet och främja utvecklingen av landsbygdens ekonomi
Företagsutveckling	X		
Djurens välfärd	X		
Giftfri miljö		X	
Ett rikt odlingslandskap		X	
Ekologisk produktion		X	
Ingen övergödning		X	
Begränsad klimatpåverkan	X		
Tvärvillkor		X	
Företagsutveckling			X
Landsbygdsutveckling			X

STÖDETS STORLEK, AXEL 1

Axel 1	Utbetalt belopp	Andel av utbetalt belopp	Antal stöd	Andel av utbetalat stöd
Modernisering av jordbruksföretag (121)	2 778 597 106	0.78	7 329	0.601
Högre värde i jord- och skogsprodukter (123)	374 636 994	0.105	1 158	0.095
Startstöd till unga jordbrukare (112)	372 175 396	0.104	1 857	0.152
Förbättra och utveckla infrastruktur (125)	34 342 397	0.010	603	0.049
Kompetensutveckling inom Axel 1 (111, 114)	12 482 802	0.003	1 243	0.102
Summa:	3 572 234 695	1	12190	1

GEOGRAFISK SPRIDNING

DATA

- För att besvara utvärderingsfrågorna och analysera effekterna av kompetensstödet används både enkätdata och registerdata på företagsnivå.
- Enkätdata: genomförts av Markör AB riktar sig till personer som inom programperioden deltagit i kurs eller fått rådgivning inom jordbruk och skogsbruk inom ramen för landsbygdsprogrammet.
 - Enkäten frågar efter deltagarnas upplevda effekter av deltagandet i kompetens och kunskapshöjande aktiviteter.
 - Enkäten skickades via post till ett nettourval av 5530 personer, där 2286 deltagare svarade (1 174 personer deltagit i kurs och 1 112 personer i rådgivning).
 - Svarsfrekvens på 41 procent.
- Företagsnivå används för att undersöka effekten av investeringsstöd (121), förädlingsstöd (123) och företagsstöd inom Axel 3 (311 – 313) varierar beroende på om företaget även mottagit stöd för kompetensutveckling någon gång under programperiodens föregående år.
 - Vi undersöker därmed om kompetensutvecklingsstödet interagerar med andra typer av företagsstöd som syftar till ökad konkurrenskraft för stödmottagarna.

UTVÄRDERINGSFRÅGOR OCH MÅLVARIABLER, ENKÄTDATA

Utvärderingsfråga	Målvariabler
CEQ15. Hur och i vilken utsträckning har åtgärden bidragit till att förbättra konkurrenskraften för stödmottagarna?	<p>Målområden inom Axel 1:</p> <ul style="list-style-type: none">• Lönsamhet• Nya produkter• Nya produktionsmetoder• Minskad klimatpåverkan• Förbättrad djurvälstånd <p>Andra enkätfrågor som teoretiskt kan knytas till förbättrad konkurrenskraft:</p> <ul style="list-style-type: none">• Utökat nätverk• IT
CEQ20. Vilka andra effekter, bland de som rör andra mål/axlar, är kopplade till genomförandet av åtgärden?	<p>Målområden inom Axel 2</p> <ul style="list-style-type: none">• Biologisk mångfald• Miljövänliga arbetsmetoder

UTVÄRDERINGSFRÅGOR OCH MÅLVARIABLER, FÖRETAGSDATA

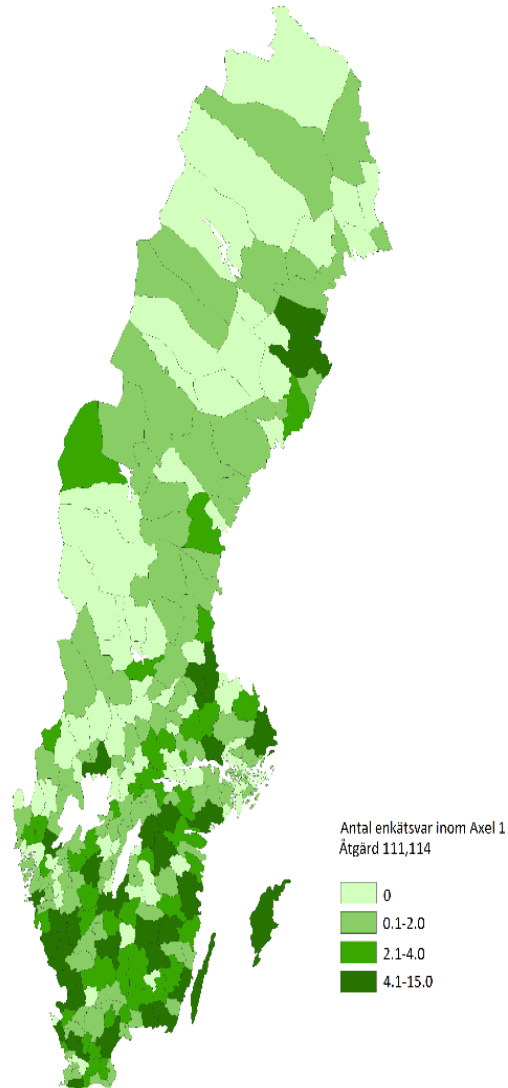
Utvärderingsfråga	Målvariabler
CEQ15. Hur och i vilken utsträckning har åtgärden bidragit till att förbättra konkurrenskraften för stödmottagarna?	<ul style="list-style-type: none">• Arbetskraftsproduktivitet• Total faktorproduktivitet• Antal anställda• Omsättning
CEQ20. Vilka andra effekter, bland de som rör andra mål/axlar, är kopplade till genomförandet av åtgärden?	<p>Undersöks inom Axel 1 genom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Interaktionseffekter mellan kompetensutvecklingsstöd och företagsstöd inom Axel 1 (åtgärd 121, 123) <p>Undersöks inom Axel 2 och Axel 3 genom:</p> <ul style="list-style-type: none">• Interaktionseffekter mellan kompetensutvecklingsstöd och företagsstöd inom Axel 3 (åtgärd 311 – 313)

DESKRIPTIV STATISTIK

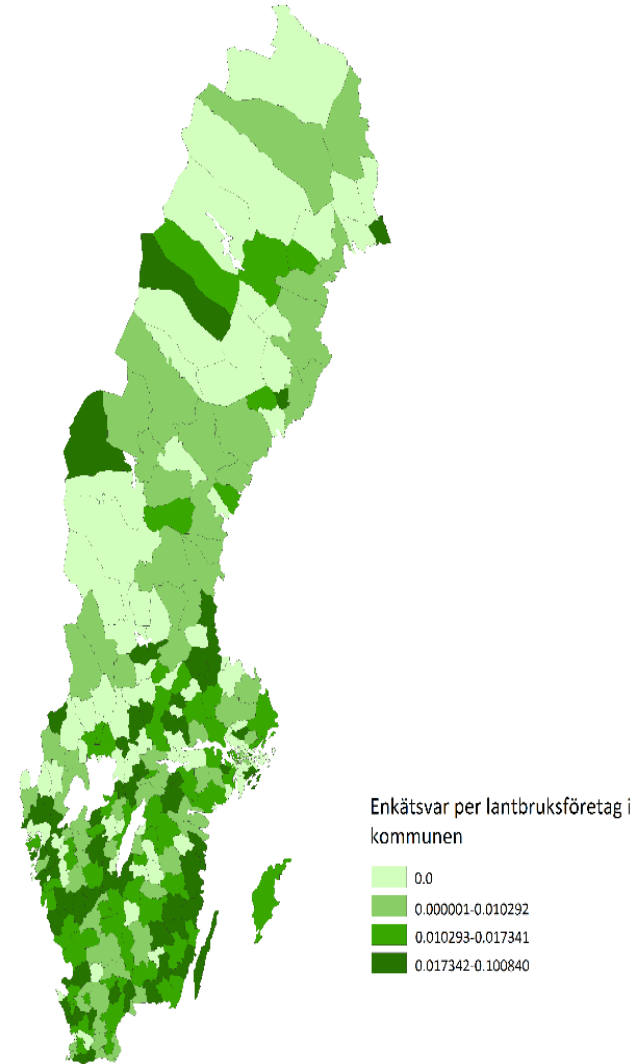
Variabler	Medelvärden 2007-2012							
	Alla		Jordbruksföretag		Skogsföretag		Livsmedelsföretag	
	1	0	1	0	1	0	1	0
Arbetskraftsproduktivitet	603.56	350.79	627.52	399.95	577.32	247.38	406.73	362.03
Andel högutbildade	0.18	0.13	0.16	0.11	0.23	0.17	0.17	0.11
Antal anställda	7.19	2.32	3.04	1.51	14.41	1.62	22.36	22.49
Genomsnittlig ålder	42.94	52.80	42.69	52.79	43.60	52.84	41.55	52.73
Andel kvinnor	0.21	0.21	0.26	0.18	0.06	0.24	0.49	0.47
Andel utrikesfödda	0.06	0.04	0.05	0.03	0.05	0.02	0.20	0.20
Befolkningstäthet (inv/km2)	58.1	116.67	56.22	89.49	64.86	110.56	37.76	646.86
Stöd inom Axel 1 (121, 123)	0.17	0.01	0.26	0.02	0.01	0.00	0	0.00

1 = företag som mottagit kompetensstöd, 0 = företag som inte mottagit stöd

ENKÄTDATA, GEOGRAFISK SPRIDNING

Antal enkätsvar i kommunen

Andel enkätsvar per jordbruksföretag i kommunen

ENKÄTRESPONDENTER

	Alla axlar	Axel 1	Axel 2	Axel 3
Målvariabler	Medelvärde (St. Av.)	Medelvärde (Std. Av.)	Medelvärde (St. Av.)	Medelvärde (Std. Av.)
Lönsamhet	0.87 (0.99)	0.91 (1.00)	0.83 (0.93)	1.00 (1.09)
Nya Produkter	1.27 (1.12)	1.31 (1.11)	1.25 (1.10)	1.38 (1.19)
Nya produktionsmetoder	1.26 (1.07)	1.36 (1.08)	1.23 (1.03)	1.28 (1.18)
Utökat nätverk	1.25 (1.10)	1.14 (1.08)	1.24 (1.05)	1.56 (1.26)
IT	0.80 (1.04)	0.81 (1.03)	0.78 (0.97)	0.96 (1.24)

	Alla axlar	Axel 1	Axel 2	Axel 3
	Medelvärde (St. Av.)	Medelvärde (Std. Av.)	Medelvärde (St. Av.)	Medelvärde (Std. Av.)
År (2012)	0.48 (0.49)	0.48 (0.50)	0.48 (0.50)	0.42 (0.49)
Kön (kvinna =1)	0.33 (0.47)	0.40 (0.49)	0.24 (0.42)	0.56 (0.49)
Bakgrund (utrikesfödd=1)	0.02 (0.12)	0.02 (0.133)	0.01 (0.11)	0.02 (0.14)
Ålder	50.93 (12.64)	48.27 (12.19)	51.86 (12.46)	49.60 (12.44)
Befolkningstäthet	153 (604)	81 (315)	165 (638)	208 (728)
Länsstyrelsen	0.30 (0.46)	0.18 (0.38)	0.42 (0.49)	0.37 (0.48)
Hushållningssällskapet	0.08 (0.27)	0.08 (0.28)	0.09 (0.28)	0.08 (0.26)
LRF	0.08 (0.27)	0.06 (0.24)	0.09 (0.28)	0.07 (0.25)
Annan	0.52 (0.49)	0.66 (0.47)	0.40 (0.49)	0.48 (0.50)
Aktivitetens inriktning				
Aktivitet (kurs=1)	0.51 (0.5)	0.49 (0.50)	0.49 (0.50)	0.60 (0.49)

ANDEL AV ENKÄTRESPONDENTERNA SOM UPPLEVT EFFEKT PER AKTIVITET

Aktivitet	Lönsamhet (n=566)	Nya produkter (n=560)	Nya produktionsmetoder (n=561)
Kurs	22.1	30.1	37.9
Rådgivning	31.7	32.5	40.1
Total	26.9	31.3	39.0
Signifikansnivå	***	e.s	e.s

ANDEL AV ENKÄTRESPONDENTERNA SOM UPPLEVT EFFEKT BEROENDE PÅ MÅLOMRÅDE

Målområde	Lönsamhet (n=566)	Nya produkter (n=560)	Nya produktionsmetoder (n=561)
Begränsad klimatpåverkan	30.4	34.1	46.4
Djurens välfärd	30.2	29.4	39.3
Företagsutveckling Axel 1	19.4	29.7	29.7
Totalt	26.9	31.3	39.0
Signifikansnivå	**	e.s	***

STÖDMOTTAGARNAS UPPLEVDA EFFEKT PÅ LÖNSAMHET

	Ordered logit modell			
	Alla axlar	Axel 1	Axel 1	Axel 1
Kön (kvinna =1)	-	-	-	-
Ålder	-	0	0	0
Investeringsstöd		+	+	+
Jordbruksföretag	+	+	+	+
Livsmedelsföretag	+	+	+	+
Landsbygdsföretag	+	0	0	0
Befolkningstäthet	+	0	0	0
LS	-	0	0	0
SS	-			
Axel 1	0			
Axel 3	+			
Företagsutveckling				-
Djurens välfärd			+	
Begränsad klimatpåverkan			+	

Ej signifikanta: Bakgrund, Skogsföretag, HHS, LRF, Rådgivning

DELTAGARNAS UPPLEVDA EFFEKT PÅ LÖNSAMHET. AXEL 1

	Ordered logit modell	
	Axel 1	Axel 1
Kön (kvinna =1)	-	-
Bakgrund (utrikesfödd=1)	0	0
Ålder	0	0
Investeringsstöd	+	+
Jordbruksföretag	+	+
Livsmedelsföretag	+	+
Skogsföretag	0	0
Landsbygdsföretag	0	0
Befolkningstäthet	0	0
LS	0	0
HHS	0	0
LRF	+	+
Aktivitet (Rådgivning=1)	0	0
Målområde inom Axel 1		
Företagsutveckling		-
Djurens välfärd	+	-
Begränsad klimatpåverkan	+	-

SKATTADE INTERAKTIONSEFFEKTER: MODERNISERINGSSTÖD ARBETSKRAFTSPRODUKTIVITET

	(5) FE CEM matchad	
Utfall	Koef. (Std. Err.)	Marginaleffekt
Moderniseringsstöd (121)	0.101*** (0.019)	0.106
Moderniseringsstöd (121) × kompetensutvecklingsstöd t-n (111. 114)	0.103*** (0.029)	0.108

INTERAKTIONSEFFEKTER: MODERNISERINGSSTÖD TOTAL FAKTORPRODUKTIVITET

	(10) FE CEM matchad	
Utfall	Koef. (Std. Err.)	Marginaleffekt
Moderniseringsstöd (121)	0.096*** (0.022)	0.101
Moderniseringsstöd (121)× Kompetensutvecklingsstöd t-n (111, 114)	0.092*** (0.020)	0.096

HUR OCH I VILKEN UTSTRÄCKNING HAR ÅTGÄRDERNA BIDRAGIT TILL ATT FÖRBÄTTRA KONKURRENSKRAFTEN FÖR STÖDMOTTAGARNA?

- Resultaten baserade på enkätstudien kan endast svara på hur de personer och företag som mottagit kompetensstöd säger sig ha upplevt stödet och hur de upplever att stödet har påverkat deras beteende och verksamhet.
- Resultatet behöver därmed inte nödvändigtvis säga någonting om stödets faktiska eller reala effekter.
- Enkätstudien visar att:
 - Omkring 30 procent av enkätrespondenterna upplever att kompetensstödet bidragit till ökad *lönsamhet*.
 - Stödets effekt på lönsamhet och innovation varierar beroende på det specifika målet med stödet.
 - Stöd med mål företagsutveckling upplevs ha gett effekt i minst utsträckning.
 - Respondenter som är lokaliserade i mer tätbefolkade kommuner upplever en ökad konkurrenskraft.

HUR OCH I VILKEN UTSTRÄCKNING HAR ÅTGÄRDERNA BIDRAGIT TILL ATT FÖRBÄTTRA KONKURRENSKRAFTEN FÖR STÖDMOTTAGARNA? FORT.

- ”Engångseffekt”?!
- Svårt för respondenten att avgöra om en ökad/ minskad lönsamhet eller produktivitet för företaget går att koppla till kompetensstödet eller beror på andra faktorer.
- Omöjligt för oss att kvantifiera den faktiska effekten av kompetensstödet.

VILKA ANDRA EFFEKTER. BLAND DE SOM RÖR ANDRA MÅL/AXLAR ÄR KOPPLADE TILL GENOMFÖRANDET AV DESSA ÅTGÄRDER?

- Positiva och signifikanta interaktionseffekter mellan företag som har mottagit moderniseringsstöd och även mottagit stöd för kompetensutveckling tidigare under programperioden.
- Kompetensstödet bidrar till målen för moderniseringsstödet då företag som har fått kompetensstödet perioden innan de får moderniseringsstödet har både högre arbetskraftsproduktivitet och total faktorproduktivitet.

SLUTSATSER

- Kompetensstödet påverkar företagets konkurrenskraft positivt då det förstärker effekten av andra stöd.
- Vi finner dock inte lika starka resultat från de företag som har erhållit stödet där en begränsad grupp finner någon effekt på deras konkurrenskraft (lönsamhet, innovationskapacitet).
- Eftersom målen med stödet är flera och stöd kan ges för flera olika (och kanske motstridiga) ändamål är det mycket svårt att utvärdera effekten på enskilda mätbara variabler. Det är därför rimligt att ifrågasätta om utvärderingen av kompetensstödet bör fokusera på företagets konkurrenskraft?
- Stödets konkurrenskraftseffekter kan dock antas bero på stödets omfattning och utformning.

SLUTSATSER, FORT

- Låga stödbelopp per företag och att en stor del av insatserna består av kortare kurser gör att stödets förväntade effekt är begränsad.
- Medelvärdet för stödbeloppet per företag är litet (omkring 10 000 kr) vilket innebär att man bör förvänta sig små, om ens mätbara effekter, på företagsnivå.
- Voucher-system?!
- I flera fall inte finner något positivt samband mellan de olika organisationerna som genomför aktiviteterna (hushållsällskapet, länsstyrelser, LRF etc.) och den upplevda effekten med avseende på konkurrenskraft.
- Befolkningstäthet i kommuner har en positiv effekt på upplevd lönsamhet och flera andra målvariabler.

JÖNKÖPING UNIVERSITY
International Business School

APPENDIX

Målvariabler	Definition
Lönsamhet	Deltagarens upplevda effekt på lönsamhet (se Tabell 7.4 för definition av enkätfråga).
Nya produkter	Deltagarens upplevda effekt på införandet av nya produkter eller produktionsinriktningar (se Tabell 7.5a).
Nya produktionsmetoder	Deltagarens upplevda effekt på nya produktionsmetoder (se Tabell 7.5b).
Utökat nätverk	Deltagarens upplevda effekt på utökat nätverk.
IT	Deltagarens upplevda effekt på utökat användande av IT.
Bakgrundsvariabler	
Kön	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren är kvinna, noll i annat fall.
Bakgrund	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren är utrikesfödd, noll om mottagaren är inrikes född.
Ålder	Deltagarens ålder
Investeringsstöd	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren angett att företaget som han eller hon driver eller är anställd inom har mottagit investeringsstöd från landsbygdsprogrammet, noll i annat fall.
Jordbruksföretag	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren uppgett att den deltagit i aktiviteten i egenskap av jordbrukare eller trädgårdsföretagare eller anställd i ett sådant företag, noll i annat fall.
Livsmedelsföretag	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren uppgett att den deltagit i aktiviteten i egenskap av livsmedelsföretagare eller anställd i ett sådant företag, noll i annat fall.
Skogsföretag	En binär variabel som antar värdet ett om deltagaren uppgett att den deltagit i aktiviteten i egenskap av skogsägare eller skogsentreprenör, noll i annat fall.
Befolkningstäthet	Den naturliga logaritmen av antal invånare per km ² i kommunen
Aktivitetens anordnare*	
LS	En binär variabel som antar värdet ett om Länsstyrelsen är utbildningssamordnare, noll i annat fall.
Skogs. S.	En binär variabel som antar värdet ett om Skogsstyrelsen är utbildningssamordnare, noll i annat fall.
HSS	En binär variabel som antar värdet ett om Hushållningssällskapet, HS Konsult eller Hir är utbildningssamordnare, noll i annat fall.
LRF	En binär variabel som antar värdet ett om Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), LRF konsult eller Leab är utbildningssamordnare, noll i annat fall.
Aktivitetens inriktning	
Rådgivning/Kurs	En binär variabel som antar värdet ett om kompetensutveckling ges som rådgivning, noll om den ges som kurs.
Målområden och Axlar	Binära variabler som definierar inom vilket Axel och inom vilket målområde aktiviteten genomförts (se Tabell 7.1 för definition av axlar och målområden).
Kontroll år	En binär variabel som antar värdet ett om utbildningen genomförts år 2012, noll om den genomförts 2013.